

Аксюшк М.Д.,
канд.пед.наук,
дацэнт

ЭКАЛАГІЧНЫЯ АСПЕКТЫ Ё СІСТЭМЕ ВЫШЭЙШАЙ ГУМАНІТАРНАЙ АДУКАЦЫІ

90-я гады ХХ стагоддзя аб'яўлены ЮНЕСКА дзесяцігоддзем аховы навакольнага асяроддзя. У сувязі з гэтым праблема ўсебаковай экалагічнай адукацыі людзей набывае надзвычайную актуальнасць. На Беларусі сістэма экалагічнага выхавання толькі пачынае фарміравацца. Больш паспяхова гэты працэс ідзе ў тэхнічных навучальных установах розных узроўняў, навучэнцы якіх у сваіх прафесійных сферах непасрэдна сутчаюцца з эксплуатацыяй прыродных рэсурсаў.

У сістэме гуманітарных навучальных устаноў, як сведчаць вынікі шэрагу міжнародных навукова-практычных канферэнцый апошніх гадоў, пытанні экалагічнай адукацыі навучэнцаў і студэнтаў знаходзяцца толькі ў стане пастаноўкі. У лепшым выпадку дзе-нідзе захаваны абстрактныя курсы тыпу "Ахова прыроды" альбо ўведзены вузкас спецыяльныя, як, напрыклад, "Радыяцыйная бяспека" пад шыльдай курса экалогіі. Між тым сусветным вопытам вышэйшай гуманітарнай адукацыі назапашаны багатыя веды ў напрамку культуралагічных аспектаў экалагічных праблем, сфарміравана такая навука, як сацыяльная экалогія.

У сувязі са сваёй спецыфікай вельмі важкую ролю ў масавым экалагічным выхаванні насельніцтва можа адыграць універсітэт культуры. Пераход на двухузроўневую падрыхтоўку спецыялістаў, вядома, паспрыяе гэтаму працэсу. На першай ступені навучання студэнты ўсіх спецыялізацый могуць атрымаць агульныя веды па курсу "Экалогія і культура", дзе будуць разгледжаны гуманістычныя аспекты глабальнай праблемы "чалавек-прырода", пытанні стацаўлення экалагічнай свядомасці асобы, гісторыка-культурныя шляхі фарміравання гарманічных суадносін чалавека і прыроды.

На другой ступені пры вывучэнні блока спецыяльных дысцыплін студэнты авалодваюць канкрэтнымі метадыкамі экалагічнага выхавання людзей праз арганізацыю шырокай экалагічнай асветы і канкрэтную экалагічную дзей-

насць у шматлікіх аматарскіх аб'яднаннях (клубы хатніх жывёл, птушак, акварыумных рыб і г.д.). Усё гэта будзе не вельмі складана, таму што кожны наш выпускнік рыхтуецца да працы з масавай аўдыторыяй і мае асноўнай мэтай сваёй прафесіі асветніцкую дзейнасць у шырокім сэнсе гэтага слова.

У Беларускім універсітэце культуры ўжо маюцца пэўныя вопыт гэтай работы, аднак ён тычыцца вузкага кола студэнтаў спецыялізацыі "мэнэджэр сацыякультурнай сферы", што яўна недастаткова, таму што вышэйшая універсітэцкая адукацыя сёння ва ўсім свеце не ўяўляецца паўнацэннай без экалагічнай адукацыі.

Гусеў Ю.А.,
докт.філас.наук
Майсейчук С.Б.,
аспірантка

ДА ПЫТАННЯ АБ НАВУКОВЫХ АСНОВАХ КІРАВАННЯ ТВОРЧЫМІ КАЛЕКТЫВАМІ

1. Праблемы навуковага кіравання рознымі працэсамі натуральнай і ненацуральнай прыроды набываюць усё большую актуальнасць і значнасць. Гэта абумоўлена шматлікімі абставінамі гнасэалагічнага, праксіалагічнага і сацыяльнага характару. У гэтай сувязі ўзнікаюць пытанні: ці магчыма кіраванне творчай дзейнасцю на індывідуальным альбо калектыўным узроўні і якая ступень гэтай магчымасці?

Вядома, што творчасць уключае сукупнасць такіх рыс, як непрадказальнасць свайго працэсу, нечаканасць і сацыяльна-псіхалагічную рызыку. Вынік творчых намаганняў можа атрымаць неадэкватную ацэнку з боку дзяржавы, палітыкаў, тых ці іншых структур. Нам вядомы з мінулага выпадкі скарыстання рэпрэсіўных мер як у адносінах да канкрэтных асоб і творчых калектываў, так і да вынікаў іх працы. Такі метад кіравання быў шырока распаўсюджаны ва ўмовах таталітарнага рэжыму. Гэты метад не мае нічога агульнага з навуковасцю і заслугоўвае рашучага асуджэння.

2. Мы лічым, што любы сацыяльны працэс, у тым ліку і творчы, мае патрэбу не толькі ў самарэгуляцыі, карэкціроўцы самім суб'ектам, але і ў больш дакладным сэнсе слова кіраванні